महालेखापरीक्षकको कार्यालय
Office of the Auditor General
संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन महानिर्देशनालय

Phone: 4258174
4266034
4255707
A.G. Fax : 977-1-4268309
Fax : 977-1-4262798
Post Box : 13328
बबरमहल, काठमाडौं, नेपाल
Babar Mahal, Kathmandu, Nepal

पत्र संख्याः २०७५/७६ मितिः २०७५/१२/२९

च.नं.

विषयः लेखापरीक्षण प्रतिवेदन ।

श्री प्रमुखज्यू/अध्यक्षज्यू,
नगर/गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय,

नेपालको संविधानको धारा २४१ बमोजिम त्यस कार्यपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २०(२) बमोजिम यो प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । उक्त प्रतिवेदन लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २०(३) र दफा २२ बमोजिम कारवाहीको लागि अनुरोध छ ।

(सुवर्णप्रसाद ढकाल)
नायब महालेखापरीक्षक

महालेखापरीक्षकको सन्देश

टंकमणि शर्मा, दंगाल
महालेखापरीक्षक

नेपालको संविधानको धारा २४१ बमोजिम संघ, प्रदेश र स्थानीय तहका सबै सरकारी कार्यालय र लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा १० बमोजिम पूर्णस्वामित्व भएको संगठित संस्थाको नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता, प्रभावकारिता र औचित्य समेतको विचार गरी महालेखापरीक्षकबाट लेखापरीक्षण हुने व्यवस्था छ । लेखापरीक्षणको क्रममा ऐनको दफा ४ बमोजिम महालेखापरीक्षकले ती निकायको एक एक गरी वा बीच बीचमा छड्के वा केही प्रतिशतमात्र परीक्षण गर्ने गरी लेखापरीक्षणको तरिका, क्षेत्र र अवधि तोकी लेखापरीक्षण गर्न, त्यसबाट प्राप्त तथ्य दर्शाउन, आलोचना गर्न र आर्थिक विवरणउपर रायसहितको प्रतिवेदन जारी गर्न सक्ने कानूनी व्यवस्था छ ।

यस वर्ष ७५३ वटा स्थानीय तहमध्ये ७४७ स्थानीय तहको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी देखिएका व्यहोराको सारांश महालेखापरीक्षकको ५६ औं वार्षिक प्रतिवेदनमा समेत समावेश गरिएको छ । ६ वटा स्थानीय तहको लेखा स्रेस्ता पेश नभएकाले लेखापरीक्षण सम्पन्न हुन सकेन । आर्थिक कारोबार, वित्तीय व्यवस्थापन, कार्यक्रम सञ्चालन, कानूनको पालना सम्बन्धमा गर्नुपर्ने सुधार र असुल फछ्र्यौट गर्नुपर्ने विषय समावेश गरी प्रत्येक स्थानीय तहलाई बेग्लाबेग्लै लेखापरीक्षण प्रतिवेदन दिने व्यवस्था मिलाएको छु । लेखापरीक्षणका क्रममा अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता, लेखापरीक्षण मानदण्ड, निर्देशिकाबमोजिम प्रचलित ऐन, कानून, निर्णय समेतका आधारमा परीक्षण मूल्याङ्कन गरिएको छ । प्रदेश र जिल्ला स्तरीय छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रममा स्थानीय तहका प्रमुख, लेखाउत्तरदायी अधिकृत तथा अन्य पदाधिकारीबाट प्राप्त सूचना र सुझावलाई प्रतिवेदन तयार गर्दा ध्यान दिइएको छ ।

आर्थिक वर्ष २०७४।७५ को स्थानीयतहको लेखापरीक्षणबाट मूलतः पारित भएका कानूनहरु स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित नभएको, दरबन्दी बमोजिम कर्मचारीको पदपूर्ति नभएको, सार्वजनिक खरिद ऐनको पालना नभएको, प्रदेश कानूनले तोकेभन्दा फरक/विपरीत पदाधिकारीलाई सेवा सुविधा भुक्तानी गरेको, योजना छनौट, सञ्चालन र भुक्तानीमा समस्या देखिएको, वितरणमुखी र अनुत्पादक क्षेत्रमा खर्च भएको, आन्तरिक आय तथा राजस्व सङ्कलन व्यवस्थित नदेखिएको, आन्तरिक आयको तुलनामा अत्यधिक प्रशासनिक खर्च भएको, आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रभावकारी नभएको, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली व्यवस्थित नभएको, वित्तीय जवाफदेहिताको स्तरमा सुधार गर्नुपर्ने जस्ता ब्यहोराहरु रहेका छन् ।

लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २०(२) अनुसार महालेखापरीक्षकले प्रत्येक गाउँपालिका र नगरपालिकाको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी सकेपछि अलग अलग लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्न सक्ने र ऐनको दफा २०(३) मा स्थानीय तहको प्रचलित कानूनबमोजिम गाउँसभा वा नगरसभामा पेश गरी छलफल गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । स्थानीय तहको लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा औंल्याइएका व्यहोरा उपर छलफल गरी टुङ्गो लगाउँदा लेखापरीक्षणको मूल्य मान्यता एवं स्वार्थ बाझिने व्यवहार नहुने आस्वस्ततासँगै स्थानीय तहको प्रतिवेदन कार्यान्वयनको सुनिश्चितताको अपेक्षा गर्दछु । यो स्थानीय तहको सम्बन्धमा दोस्रो प्रतिवेदन हो । संघीय प्रणाली अन्तर्गत स्थानीय तहमा सार्वजनिक स्रोतको समुचित उपयोग गर्दै विकास निर्माण र सेवा प्रवाहका कार्यलाई उत्कृष्ट नमूनाको रुपमा सञ्चालन गर्न अवसर प्राप्त भएको छ । यद्यपी नयाँ संरचनामा भौतिक, वित्तीय तथा जनशक्ति अभाव जस्ता चुनौति र समस्याका कारण अपेक्षाकृत प्रगति हुन सकेको देखिँदैन । त्यसैले प्रतिवेदनमा समावेश भएका व्यहोरा र सुझावहरुको कार्यान्वयनबाट स्थानीय तहको शासकीय व्यवस्था सञ्चालनमा सहयोग पुग्ने अपेक्षा गरेको छु ।

अन्त्यमा, संवैधानिक जिम्मेवारीअनुसार लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने क्रममा सुझाव दिई सहयोग गर्ने स्थानीय तहका प्रमुख, उप-प्रमुख, लेखाउत्तरदायी अधिकृतहरु लगायत नागरिक समाज र सञ्चारकर्मीहरुप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु । साथै, अहोरात्र खटिई समयमै लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी प्रतिवेदन तयार गर्न योगदान गर्ने कार्यालयका सम्पूर्ण कर्मचारीलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन महा-निर्देशनालय

पत्र संख्याः

मितिः २०७५।१२।२०

श्री प्रमुखज्यू,
चैनपुर नगरपालिका
संखुवासभा ।

विषयः**लेखापरीक्षण प्रतिवेदन** ।

यस कार्यालयबाट चैनपुर नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७४।७५ को पेश भएका वित्तीय विवरण र सोसँग सम्बन्धित कागजातको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ ।

वित्तीय विवरण उपर व्यवस्थापन पक्षको जिम्मेवारी - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, प्रचलित कानून तथा अभ्यास अनुरुप लेखा राख्ने र राख्न लगाउने, लेखा विवरण तयार गर्ने गराउने कार्यका साथै आर्थिक प्रशासन सञ्चालन गर्ने तथा प्रस्तुतीकरण गर्ने जिम्मेवारी व्यवस्थापन पक्षको रहेको छ ।

लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी - प्रस्तुत वित्तीय विवरणहरु उपर लेखापरीक्षणको आधारमा राय व्यक्त गर्नु लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी हो । लेखापरीक्षण कार्य नेपालको संविधान, लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ तथा महालेखा परीक्षकको कार्यालयले अवलम्बन गरेको सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड र अन्य मार्गदर्शन तथा अन्य प्रचलित कानूनको आधारमा गरिएको छ । लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त गरेका प्रमाणहरु लेखापरीक्षण राय व्यक्त गर्ने आधार उपलब्ध गराउन पर्याप्त र उपयुक्त छन् भन्ने कुरामा कार्यालय विश्वस्त छ ।

कैफियत सहितको लेखापरीक्षण राय व्यक्त गर्ने आधार - कैफियत सहितको लेखापरीक्षण राय व्यक्त गर्ने आधारका रुपमा सञ्चित कोष विवरणमा सारभूत असर पार्ने व्यहोराहरु निम्नानुसार छन् :

१. लेखापरीक्षणबाट रु.२ करोड, ६० लाख, रु.४७ हजार बेरुजू देखिएको छ । सोमध्ये असुल गर्नुपर्ने रु.१३ लाख ८४ हजार, नियमित गर्नुपर्ने रु.६५ लाख, १२ हजार, प्रमाण कागजात पेश गर्नुपर्ने रु.१८ लाख ९९ हजार र पेश्की रु.१ करोड, ६२ लाख, ५२ हजार रहेको छ ।

२. आम्दानी तथा खर्चको स्रेस्ता नगदमा आधारित लेखा प्रणाली अवलम्बन गरेकोले सम्पत्ति तथा दायित्व यकिन हुन सकेन ।

३. लेखापरीक्षणमा देखिएका व्यहोराहरुका सम्बन्धमा मिति २०७५।९।१० मा जारी गरिएको प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर प्राप्त प्रतिकृया सहितको प्रमाण कागजातका आधारमा बेरुजु फछ्र्यौट नभई कायम भएको व्यहोराको अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदन पाना १९(उन्नाइस) यसैसाथ संलग्न छ ।

कैफियत सहितको लेखापरीक्षण राय - कैफियत सहितको लेखापरीक्षण रायले त्यहाँको सञ्चित कोष विवरणमा पर्ने असर र लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका व्यहोराहरु बाहेक आर्थिक वर्ष २०७४।७५ को आर्थिक कारोबार, लेखा तथा प्रतिवेदनस्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ तथा प्रचलित कानूनबमोजिम रहेको छ ।

(सुवर्णप्रसाद ढकाल)
नायव महालेखापरीक्षक

चैनपुर नगरपालिका
लेखापरीक्षण प्रतिवेदन
२०७४।७५

परिचय : स्थानीय नेतृत्वको विकास गर्दै स्थानीय शासन पद्धतिलाई सुदृढ गरी स्थानीय तहमा विधायिकी, कार्यकारीणी र न्यायीक अभ्यासलाई संस्थागत गरी स्थानीय सरकारले आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्र स्रोत साधन सङ्कलन र परिचालन गरी विकास निर्माण लगायतको काम गर्न जनताको सहभागितामा आधारिता दिगो विकासको लाभ समतामूलक तरिकाले उपभोग गर्ने कार्यको लागि यस नगरपालिकाको स्थापना भएको हो । नेपाल सरकार एवं स्थानीय तहमै उपलव्ध हुने स्रोत साधानको अधिकतम उपयोग गरी योजनावद्ध सहभागितामूलक कार्यक्रमको माध्यमबाट स्थानीय जनतालाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने गरी सामाजिक आर्थिक तथा भौतिक क्रियाकलापहरु सञ्चालन गर्नु स्थानीय तहको मूख्य उद्देश्य रहेको छ । प्रदेश नं. १ मा अवस्थित यो नगरपालिका अन्तर्गत ११ वडा, ५७नगर सभा सदस्य, २२३.६९ वर्ग कि.मी.क्षेत्रफल र २७३०८ जनसंख्या रहेको छ ।

स्थानीय सञ्चितकोष : आर्थिक वर्ष २०७४।७५ स्थानीय सञ्चित कोष आय-व्यय हिसाबको संक्षिप्त अवस्था निम्न बमोजिम रहेको छ :

आयतर्फ				व्ययतर्फ			
सि.नं.	**विवरण**	**रकम**	**रकम**	**सि.नं.**	**विवरण**	**रकम**	**रकम**
१	**गत वर्षको जिम्मेवारी**		**९७७९२७२.४५**	१	**राजस्व (आन्तरिक व्यय)**		**१००२०२०.००**
	क) बैंक	९७७९२७२.४५			क) आन्तरिक राजस्व	१००२०२०.००	
२	**राजस्व (आन्तरिक आय)**		**६६२२७३२.६५**	२	**वित्तीय हस्तान्तरण**		**३१४९४२२२१.८८**
	क) आन्तरिक राजस्व	६६२२७३२.६५	०.००		क)वित्तीय समानीकरण अनुदान	१६६६२९४४५.०७	
३	**वित्तीय हस्तान्तरण**		**३४७७८४०००.०**		ख) सशर्त अनुदान	१४८३१२७७६.८१	
	क)वित्तीय समानीकरण अनुदान	१९८६५१०००.००		३	**सामाजिक सुरक्षा**	४३४८३६००.००	
	ख) सशर्त अनुदान	**१४९१३३०००.००**		४	**एल.जि.सि.डि.पि.**		**१३८५२०७.००**
४	**सामाजिक सुरक्षा**	४३४८३६००.००	**४३४८३६००.००**		चालु	८६१०००.००	
५	**एल.जि.सि.डि.पि.**	०.००	**१४६१०००.००**		पुजिगत	५२४२०७.००	
	चालु	८६१०००.००		५	**संस्कृति, पर्यटन तथा उड्डयन मन्त्रालय**	८३२६१६.२१	**८३२६१६.२१**
	पुजिगत	६०००००.००		६	**प्रदेश मन्त्रालय**	१३६४९८०.६७	**१३६४९८०.६७**
६	**संस्कृति, पर्यटन तथा उड्डयन मन्त्रालय**	८७१८४९.४३	**८७१८४९.४३**	७	**सडक मर्मत संम्भार (सडक वोर्ड)**	७२५१७२.७८	**७२५१७२.७८**
७	**प्रदेश मन्त्रालय**	१४०००००.००	**१४०००००.००**	८	**धरौटी फिर्ता**	२३२५९७३.१५	**२३२५९७३.१५**
८	**सडक मर्मत संम्भार (सडक वोर्ड)**	८९५५७८.००	**८९५५७८.००**	९	**मौज्दात**		**४८५०१४८१.९८**
९	**जिल्ला प्राविधिक कार्यालय (पुल हेरालु)**	६६०००.००	**६६०००.००**		क) बैंक मौज्दात	४८५०१४८१.९८	
१०	**जिल्ला शिक्षा कार्यालय**	१६६४०००.००	**१६६४०००.००**				
११	**विभिन्न संघसंस्था तथा खाताबाट प्राप्त**	२१३३३३.००	**२१३३३३.००**				
१२	**धरौटी आय**	३२१९०८.१४	**३२१९०८.१४**				
	जम्मा	**४१४५६३२७३.६७**	**४१४५६३२७३.६७**		**जम्मा**	**४१४५६३२७३.६७**	**४१४५६३२७३.६७**

केन्द्रिय राजस्वतर्फः

क्र.सं.	शीर्षक नं.	लगत हसबली समेत रु.	असुली रु.	दाखिला रु.	बाँकी रु.	
					___	___
१.	१५११२	८०६३७००.००	८०६३७००.००	८०६३७००.००	-	-
२.	११२११	१९१७३.७०	१९१७३.७०	१९१७३.७०	-	-
३.	११११२	१०५१९.५०	१०५१९.५०	१०५१९.५०	-	-
४.	११११११	२८५२.००	२८५२.००	२८५२.००	-	-
जम्मा		**८०९६२४५.२**	**८०९६२४५.२**	**८०९६२४५.२**	-	-

दफा	लेखापरीक्षणबाट देखिएको व्यहोरा	रकम
१.	**घटी जिम्मेवारी :** पालिकाले गतवर्षको रु.४,७९,३०,०००।०० शुरु मौज्दात सार्नुपर्नेमा रु.९७,७९,२७२।००सारेकोले रु.३,८१,५०,७२८।००घटी जिम्मेवारी सारेको यकिन हुन सकिएन ।	
२.	**अन्तिम मौजदात :** पालिकाको २०७५ असार मसान्तको श्रेस्ता अनुसार रु.४८५०१४८१.९८ र बैंक अनुसार रु. ४,६८,१३,८०६।५४ रहेकोले रु. १६,८७,६७५।४४ घटी छानबिन गरी आवश्यक कारवाही गरी प्रतिकृया साथ पेश भएन ।	
३.	**बजेट पेश गर्ने तथा पारित गर्ने** : स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ वमोजिम स्थानीय तहले आगामी आर्थिक वर्षको राजश्व र व्ययको अनुमान पालीकावाट स्वीकृत गराई आषाढ १० गते भित्र सभामा पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । आय व्ययको अनुमान साथ गत वर्षको वास्तविक आय व्यय, चालु आर्थिक वर्षको अन्तिम सम्ममा हुने आय व्ययको संशोधित अनुमान तथा आगामी आर्थिक वर्षको योजना तथा कार्यक्रम र आय व्ययको अनुमानित विवरण सभामा पेश गरी १५ दिन भित्र छलफल सम्पन्न गरी आषाढ भित्र नै पारित गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । सभाले मिति २०७४।१०।३, करिब ६ महिना पश्चात विनियोजन विधेयकढिलो पारित गरेको देखियो ।	
४.	**स्थानीय संचित कोषतर्फः**स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन ०७४ को दफा ७६ मा आय व्ययको लेखाप्रणाली, राजश्व र खर्च शीर्षकको वर्गिकरण सहितको स्वीकृत ढाँचामा राख्नुपर्ने व्यवस्था छ । कोषबाट खर्च भएको चौमासिक प्रगति, अवधि समाप्त भएको १५ दिनभित्र कार्यपालिकाको वैठकमा पेश गर्नुपर्ने, आयव्ययको विवरण प्रत्येक महिनाको ७ गतेभित्र सार्वजनिक गर्नुपर्ने र सञ्चित कोषमा भएको आयव्ययको चौमासिक शीर्षकगत विवरण तयार गरी, संघीय, प्रदेश अर्थ मन्त्रालय र राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगमा पठाउनु पर्ने व्यवस्था छ । सञ्चित कोषको आयव्ययको चौमासिक शीर्षकगत विवरण लगायत चौमासिक प्रतिवेदन बैंक हिसाव भिडान गरी आयव्यय दुरुस्त गरेको पाइएन । लेखा अध्यावधिक नहुँदा खर्च र आय एकिन हुन सकिदैन । जनशक्तिको न्यूनता, दक्षतामा कमी, पूर्वाधारमा कमी र प्रविधिकको न्यून ज्ञानले यी काम हुन नसकेको भनाई छ । लेखा र वित्तिय प्रणालीलाई पारदर्शि, उत्तरदायी जिम्मेवार बनाई आर्थिक अनुशासन कायम गराउन पूर्वाधार लगायत दक्षतामा सुधार गर्दै प्रविधिमा आधारित प्रतिवेदन प्रणाली अपनाउनु पर्दछ । साविक गाउ विकास समितिको कर्मचारी कल्याण कोष, खुल्ला दिशामुक्त कार्यक्रम (ग्रामीण सरसफाई कार्यक्रम ODF) कोष सञ्चालन र साविकको जिल्ला विकास समिति अन्तर्गत स्थानीय विकास कोष अन्तर्गत साविक गाउ विकास समितिमा हस्तान्तरण भएको विउ पुँजीकोषको हिसाव सञ्चित कोषको दायरामा ल्याई परिचालन गर्नुपर्ने देखिन्छ ।	
५.	**श्रोत अनुमान तथा वजेट सिमा :** स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ वमोजिम नगरपालीकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय, राजश्व वाँडफाँडवाट प्राप्त हुने रकम, अनुदान,ऋण र अन्य आयको प्रक्षेपण तथा सोको सन्तुलित वितरणको खाका र वजेट सिमा निर्धारण गर्न ४ सदस्यीय समिति गठनको व्यवस्था छ । समितिले आयको प्रक्षेपण, सन्तुलीत वितरणमा, वजेट सिमा निर्धारण, वजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण	

	गरीकार्यपालीकामा पेश गर्ने कानुनी व्यवस्था रहेकोमा सो गरेको पाइएन ।	
६.	**स्थानीय तथ्यांक र अभिलेख** : स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ११ बमोजिम पालीकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रको आधारभुत तथ्याकं संकलन, अभिलेख र सोको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । नगरपालीकाले स्थानीय तथ्यांक सम्वन्धी नीति, कानून र सोको मापदण्ड बनाएको छैन । स्थानीय तहका हरेक प्राथमिकीकरणका क्रियाकलापको तथ्यांकले महत्वपुर्ण भुमिका खेल्ने हुँदा सोको संकलन र अभिलेख राख्ने कार्यमा भुमिका अगाडि वढाउन आवश्यक छ । तथ्यांक वेगर प्राथमिकतामा राखिएका योजना, वजेट, प्रक्रिया र कार्यावन्यनले उचित सार्थकता नपाउने हुदा अभिलेख व्यवस्थापन गर्न जरुरी छ ।	
७.	**आन्तरिक नियन्त्रणः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८ वमोजिम स्थानीय तहले आफ्नो कार्यालयवाट सम्पादन गरिने कार्य मितव्ययी, प्रभावकारी, नियमितता र दक्षतापूर्ण ढंगावाट सम्पादन गर्न र वित्तीय प्रतिवेदन प्रर्णालीलाई विश्वसनीय वनाउन तथा प्रचलित कानून बमोजिम कार्य सम्पादन गर्न आ-आफ्नो कामको प्रकृती अनुसारको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गरी कार्यान्वियनमा ल्याउनुपर्ने व्यवस्था छ । सो बमोजिम देखिएका व्यहोराहरु देहाय बमोजिम छन् । ● नगरपालिकाले तोकिए बमोजिम आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गरी लागु गरेको छैन । ● कार्यालयले सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमको अभिलेख अद्यावधिक र विश्वसनीय रुपमा राखेको छैन । ● समायोजन भई आएका साविकका गा.वि.स. र विषयगत कार्यालयबाट हस्तान्तरण भई आएका जिन्सीको अवस्था देखिने गरी विवरण तयार गरेको छैन । ● मूल जिन्सी खातामा सबै जिन्सी सामानको आम्दानी नजनाई वडागत रुपमा जिन्सी खाता तयार गरेबाट जिन्सी सामान एकिन गर्न तथा अभिलेख राख्न कठिन हुने देखिएको । ● आर्थिक कारोबारहरु मूल्य अभिवृद्धि कर दर्ता बेगरका फर्मसँग गरेको । ● पालिका क्षेत्र भित्र कोष प्रमाणित तथा भ्रमण प्रतिवेदन बेगर अनुगमन तथा दैनिक भ्रमण भत्ता खर्च लेख्ने गरेको । ● स्थानीय तहका पदाधिकारीका लागि पारिश्रमिकको व्यवस्था भई सकेको अवस्थामा नगरसभा, नगर कार्यपालिका, वडा समिति लगायतका बैठकका लागि भत्ता वापत खर्च लेख्ने गरेको । ● साना योजनाको छनौट र संचालनबाट योजनाको प्रशासनिक खर्चमा वृद्धि भई मितव्ययीता कायम हुन सक्ने नदेखिएको । ● अधिकतम् लाभ र प्रतिफल प्राप्त हुने गरी योजनाको प्राथमिकीकरण र संचालनमा पर्याप्त ध्यान नदिएको ● दरबन्दी अनुसार पदपूर्ती नहुँदा सेवा प्रवाहमा नकारात्मक असर परेको । ● वार्षिक खरिद योजना तथा खरिद गुरु योजना तयार गरि खरिद गर्नुपर्नेमा सो गरेको देखिएन । ● खरिद इकाई गठन नगरेको र खरिद प्रक्रिया व्यवस्थित नरहेको ● सवारी साधन मर्मत अभिलेख म.ले.प. फाराम नं.२ र सवारी लगबुक राखेको पाइएन । ● आलेप प्रतिवेदन कार्यान्वयन एवं वेरुजु फछ्र्यौट नभएको ● अनुगमन प्रतिवेदन पेश नभएको ● प्रगति विवरण तयार नगरेको, कन्टिनजेन्सी अभिलेख नराखेको ● कार्यालय आयोजनाले उद्देश्य प्राप्तिमा आइपनें सम्भावित जोखिमहरु पहिचान नगरेको	

आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी र विश्वसनीय बनाई योजना तथा कार्यक्रम संचालनमा मितव्ययीता अपनाउँदैसेवा प्रवाह सुदृढ बनाउने तर्फ ध्यान केन्द्रीत गर्नुपर्ने देखिएको छ ।

८. **आय र व्ययको यथार्थता :** नेपालको संविधानको धारा २३० बमोजिम संविधानको अधीनमा रही पालिकाले प्रत्येक आर्थिक वर्षको राजस्व र व्ययको अनुमान स्थानीय कानून बमोजिम नगर सभामा पेश गरी स्वीकृत गराउनु पर्ने व्यवस्था रहेको छ । बजेट प्रक्षेपण वास्तविक आम्दानी तथा खर्चमा निम्नानुसार अन्तर देखिन्छ ।बजेट प्रक्षेपण गर्दा यथार्थ आय र व्ययसँग मिल्ने गरी प्रक्षेपण गर्न ध्यान दिनुपर्दछ ।

सि.नं	व्यहोरा	बजेट प्रक्षेपण	यर्थाथता	फरक रकम	फरक प्रतिशत	कैफियत
१.	आन्तरिक कर तथा आय	५३०२०००.००	६६२२७३२.६५	१३२०७३३.०	२४.९	बढी
२.	वित्तिय समानिकरण खर्च	१९८६५१०००.००	१६६६२९४४५.०७	३२०२१५५५	१६.१२	कम
३.	शसर्त अनुदान खर्च	१२३९८४०००.००	१४८३१२७७६.८१	२४३२८७७७	१९.६	बढी
४.	सामाजिक सुरक्षा	४६१३४४००.००	४३४८३६००.०	२६५०८००	५.७५	कम
५.	जि.स.स.बाटराजश्व बाँडफाड	२५००००.००	-	-	-	
६.	एल.जि.सि.डि.पि.	१६४३०००.००	१३८५२०७.००	२५७७९३	१५.६९	कम

९. **चौमासिक खर्च** : स्वीकृत बार्षिक कार्यक्रम वमोजिम तोकिएको चौमासिकमा तोकिएका कार्यक्रम संचालन गर्न वजेट व्यवस्था अनुसार सोही चौमासिकमा कार्यक्रम संचालन गरी खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा सो अनुसार कार्यक्रम संचालन गरी खर्च गर्न सकेको देखिएन । पूँजीगत कार्यक्रमतेश्रो चौमासिकमा खर्च भएको देखिन्छ ।

- पूँजीगत कार्यक्रम संचालनतर्फ जम्मा रु. १०,०९,१७,५२४.७मध्ये तेश्रो चौमासिकमा रु. ७,६९,२३,८७४.२२ (७६.२%) र आषाढ महिनामा रु.५,७७,७०,१५४.७४ (५७.२%) प्रतिशत खर्च भएको छ । कार्यक्रम अनुसार तोकिएको चौमासिकमा संचालन हुनुपर्दछ ।
- कार्यक्रम संचालनतर्फ रु.७२,४१,११०.०० मध्ये तेश्रो चौमासिकमा रु. ६९,३१,११०.०० (९५.७%) र आषाढ महिनामा रु.४६,४३,४२८.०० (६४.१%) खर्च भएको छ । तोकिएको चौमासिकमा तोके बमोजिम कार्यक्रम संचालन हुनुपर्दछ । पालिकाले स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार चौमासिक खर्चमाविशेष ध्यान दिनुपर्दछ ।

१०. **फिर्ता नभएको:** आर्थिक कार्यविधी नियमावली २०६४ को नियम ३३ मा निकासा भई खर्च नभएको फिर्ता गर्नुपर्ने उल्लेख छ । पालिकाले स्थानीय शासन तथा सामुदायिक विकास कार्यक्रम शर्सत अर्न्तगत रु. ६००,०००।०० निकासा भएकोमा रु.५,२४,२०७।०० खर्च गरी बाँकी रु.७५,७९३।०० फिर्ता गरेको नदेखिएकोले संघिय संचित कोष दाखिला हुनुपर्ने रु. ७५९३०.००

११. **आन्तरिक आय:** आय आर्जन गर्ने हरेक निकायले उल्लेखित फारम ढाँचाको राजस्व स्रेस्ता अद्यावधिक गर्नुपर्दछ । मालपोत दस्तुर, पञ्जीकरण शुल्क, विभिन्न किसिमका सिफारिश समेतबाट रु. ६६२२७३२.६५राजस्व आर्जन गरेकोमा आम्दानी रसिद नियन्त्रण खाता, आम्दानी रसिदको प्रविष्टि गर्नका लागि प्रयोग गरिने दैनिक आम्दानी खाता (म.ले.प.फा.न.१०८), राजस्वको बैंक नगदी किताब(म.ले.प.फा.न.२३)लगायतका खाता तथा विवरण राखेको पाइएन । अतः उल्लेखित खाता तथा विवरण राखी राजस्व स्रेस्ता अद्यावधिक गर्नुका साथै संकल्न भएको राजश्व समयमा नै दाखिला गर्नुपर्दछ ।

१२. नगरसभा वैठकले प्रक्षेपित गरेको बजेटमा खर्च व्यहोर्ने श्रोततर्फ राजस्व बाँडफाँडबाट रु.२,५०,०००.००संकलन गर्ने अनुमान गरेकोमा उक्त शीर्षकमा रकम प्राप्त भएको देखिएन । वित्तीय आयोग, प्रदेश तह र स्थानीय तहबीच रकम बाँडफाँडको सम्झौता तथा

समझदारी भई नसकेको अवस्थामा राजस्व प्राप्त हुने अनुमान गरेकोले बजेट प्रक्षेपण यथार्थपरक देखिएन ।

वित्तीय समानीकरण चालुतर्फ :

१३. **पदाधिकारी सुविधा :** गाउँ तथा नगरसभाको सदस्यहरुको सुविधा सम्वन्धी ऐन २०७५ को अनुसूची १क बमोजिम नगरपालिकाका देहायका पदाधिकारीले देहायको सुविधा पाउने व्यवस्था छ । प्रदेशले २०७५।२ मा बनाएको कानूनले २०७४।४।१ देखि खर्च लेखेको उपयुक्त र उचितदेखिएन ।

सि.नं.	सुविधाको प्रकार	इकाई	नगरप्रमुख १	उपप्रमुख १	वडा अध्यक्ष ११	कार्यपालिका सदस्य ८	वडा सदस्य १७
१	टेलिफोन मासिक	रु.	२५००	२५००	२०००	१०००	१०००
२	खाजा मासिक	रु.	४०००	३०००	३०००	०	०
३	इन्टरनेट मासिक	रु.	३०००	२५००	२०००	१५००	१०००
४	अनुगमन मासिक	रु.	७५००	६०००	२०००	०	१५००
५	खानेपानी विजुली मासिक	रु.	२०००	२०००	१०००	१०००	०
६	सरसफाई मर्मत मासिक	रु.	२०००	२०००	१०००	१०००	०
७	अतिथी सत्कार मासिक	रु.	२०००	२०००	१०००	०	०
८	सवारी साधन मासिक	रु.	८०००	६०००	२०००	२०००	१०००
९	प्रतिव्यक्ति मासिक	रु.	३१०००	२६०००	१४०००	६५००	४५००
२०७४/०७५		रु.	३७२०००	३१२०००	१८४८०००	६२४०००	९१८०००
२०७३/०७४ १३ दिनको			१३४३३	११२६७	६६७३७	२२५३६	३३१५०
जम्मा			**३८५४३३/-**	**३२३२६७/-**	**१९१४७३७/-**	**६४६५३६/-**	**९५१११५०/-**

१३.१ प्रदेश ऐन जारी हुनुपूर्वको १० महिना १५ दिनको सुविधा रु. ३५,६४,७५०।- र २०७३।०७४ १३ दिनको रु. १४७१२३।- समेत रु. ३७,११,८७३।- खर्च लेख्नु उचित र उपयुक्त देखिएन । यी सुविधाको अतिरिक्त आवास र सवारी सुविधा, अनुगमन भत्ता, दैनिक भत्ता समेत लिएको देखिदा एकीन गरी खर्च नियन्त्रण गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

१३.२ स्थानीय तहमा विविध खर्चको बजेट विनियोजन र खर्चको बाँडफाट नभएकोले पटक पटक नगरकार्यपालिकाले पारित गरी खर्च गर्दा विविध खर्च मासिक रुपमा उल्लेख गर्न सकिएन ।

१४. **पदाधिकारीले लिएको सुविधा :** आर्थिक सुविधाका अतिरिक्त पालिकाका पदाधिकारीहरुले देहाय बमोजिमका भौतिक सुविधा बुझेको देखियो ।

नाम थर	पद	आइप्याड	ल्याप्टप	मोटरसाइकल	आवास
भरत कुमार खत्री	नगरप्रमुख	१३२०००	०	०	भाडा वार्षिक- ३०००००अन्य -२२५०००
मुना श्रेष्ठ	नगरउपप्रमुख	०	५१५००	०	०
लोकबहादुर श्रेष्ठ	वडाध्यक्ष १	०	५१५००	२०००००	०
काजी शेर्पा	वडाध्यक्ष २	०	५१५००	०	०

बल बहादुर अधिकारी	वडाध्यक्ष ३	०	५१५००	०	०
धन बहादुर तामाङ्ग	वडाध्यक्ष ४	०	५१५००	०	०
काली बहादुर लिम्बु	वडाध्यक्ष ५	०	५१५००	०	०
नेत्र बहादुर डाँगी	वडाध्यक्ष ६	०	५१५००	०	०
पदम बहादुर तामाङ्ग	वडाध्यक्ष ७	०	५१५००	०	०
तेज बहादुर कटुवाल	वडाध्यक्ष ८	०	५१५००	०	०
भरत खड्का	वडाध्यक्ष ९	०	५१५००	०	०
टिकाराम तामाङ्ग	वडाध्यक्ष १०	०	५१५००	०	०
धर्मराज चौहान	वडाध्यक्ष ११	०	५१५००	०	०
जम्मा	१४,७५,०००/-	१,३२,०००/-	६,१८,०००/-	२,००,०००/-	५,२५०००/-

१५.	नगरप्रमुख भरत खत्रीले सवारी साधनवापत ९६०००।- वार्षिक लिएपछि पनि पुनः कार्यालयको सवारीसाधन प्रयोग गरेको देखिदा खर्च दोहोरो परेकोमा एकीन गरी असूलउपर गर्नुपर्ने रु.	९६,०००।-
१६.	नगर प्रमुखलाई प्रदेश ऐनले नतोकेको घरभाँडा लिई आवास सुविधावापत मासिक रु. २५,०००।- घर भाँडा र आवासमा उपयोग भएको पलङ्ग, सोफा, टिटेवल, पकाउने, पस्कने सामान लगायतको सुविधावापत यो वर्ष रु. ५,२५,०००।- बराबर खर्च लेखेकोमा पाउने आधार नदेखिदा एकीन गरी कानूनद्धारा व्यवस्थित गरी सुविधा दिन उपयुक्त हुने देखिन्छ ।	
१७.	**नगर प्रमुख र उपप्रमुखलाई सुविधाः-**२०७४।१०।३ को नगरसभाको निर्णय नं.६ बमोजिम नगरप्रमुखलाई मासिक रु. १०,०००।- र उपप्रमुखलाई मासिक रु. ५०००।- को दरले पारिश्रमिक दिने निर्णय गरी आफ्नो सुविधा आफै निर्धारण गरी यो वर्ष दुवैको रु. १,८०,०००।- सुविधा भुक्तानी लिएको उचित देखिएन । प्रदेश सरकारले तोकेको समेत सुविधा लिएकोले पालिकाबाट लिएको थप सुविधा रु. १,८०,०००।- को आधार स्पष्ट गरी आवश्यक कारवाही गर्नुपर्दछ ।	
१८.	**बढी भुक्तानीः-** पालिकाले सहायक लेखापाल गणेश लिम्बुलाई मासिक रु. २७६० को दरले स्थानीय भत्ता दिनुपर्नेमा रु. ३२१०।०० को दरले भुक्तानी गरेकाले मासिक रु.४५० दरले रु. ५४००।- बढी असूल गर्नुपर्ने रु.	५४००।-
१९.	**अतिरिक्त समय भत्ता :** लेखापाल रञ्जित कुमार साहलाई लेखाको काममा अतिरिक्त समयमा काम गरेको कामको विवरण र समयसमेत नराखी मासिक रु. १०,०००।- को दरले वार्षिक रु. १२००००।- नपाउने भत्ता भुक्तानी गरेको पाइयो । लेख्न नपाउने खर्च लेख्ने जिम्मेवार व्यक्तिबाट असूल उपर हुनुपर्ने रु.	१,२०,०००।-
२०.	**विरुवा खरिद र रोपण :**रोहण बन नर्सरीबाट अशोक ८०० प्रतिविरुवा १५०।- र कलमीलिची ८०० प्रतिविरुवा १८०।- को दरले दुवैको रु. २६४०००।- खर्च गरेको पाइयो । अशोकको विरुवा रोपण र लिचिको विरुवा रोपण गर्ने स्थान र कृषकलाई वितरण गरेकोमा लागत सहभागिता नगरी रोपण क्षेत्र अनुमान नगरी खरिद गरेको नदेखिदा सो विरुवा रोपण र हालको अवस्था समेत उल्लेख नहुदा खर्च उपयुक्त नदेखिएको रु.	२,६४,०००।-
२१.	**सीपमूलक तालिम :** कम्प्युटर होम एण्ड सप्लार्यसबाट कर्मचारी पदाधिकारी ४५ जनालाई कम्प्युटर तालिम दिएको भनी प्रतिव्यक्ति रु. ८७८०।- को दरले रु. ३९५५०५।- (मूल्य अभिवृद्धि कर वाहेक) का रु. ५१४१५।- समेत ४४६९१५।- भुक्तानी गरेको पाइयो । प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले पढाउने प्रशिक्षकको पारिश्रमिक २ घण्टा र भौतिक संरचना प्रतिघण्टा भाँडा निर्धारण गरी मूल्य घटाउनु पर्नेमा इकाई मूल्य नघटाई सिधै प्रतिव्यक्ति मूल्यमा तालिम चलाएकोमा तालिमको कार्यसम्पन्न र प्रमाणपत्र समेत नराखी भुक्तानी दिदा खर्च यर्थाथपरक नदेखिएकोले उल्लेख गरेपछि रु.२००,०००।०० मात्रखर्च जनाएको छ ।	

२२. **नश्लसुधारः-** जमुनापारी क्रस बोका २८ ओटा प्रतिगोटा रु. १७०००।०० को दरले कोशी कृषिकर्म सुनसरीबाट खरिद रु. ४७६००० भुक्तानी गरेको छ । व्यक्तिगत बाखापालनलाई २८ वितरण गरेको भनी खर्च लेख्दा बोका मात्र खरिद र अनुदानमा लागत साझेदारी नगरी अनुदान दिनु उपयुक्त नभएको रु.

४,७६,०००।-

२३. **घरभाडाः** सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम ९४ अनुसार घरधनीसँग सम्झौता गरी सोही बमोजिम घर भाडा लिनुपर्दछ तथा भाडामा लिइ रहेको घरको सम्झौता अवधि समाप्त भए सो को नविकरण गर्नुपर्नेछ । । घर भाडा सम्झौंता २०७३।५।३० सम्म रहेको छ तर कार्यालयले घर भाडा सम्झौंता नविकरण नगरी यस आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्म घर भाडा लिएको देखियो । विनानविकरण यो वर्ष भएको घर भाडा रु १७२०००।०० भुक्तानीनियमसम्मत देखिएन ।

२४. **औषधी खरिद :**आर्थिक कार्यविधि, नियमावली २०६४ को नियम ३६ मा खर्च प्रमाणित गर्ने आवश्यक कागजातहरु स्रेस्तासाथ राख्नुपर्ने व्यवस्था छ । गतवर्षको औषधी खरिद मूल्य, जिल्लास्थित अस्पतालको खरिद मूल्य र व्यावसायीको दररेटको आधारमा मात्र खर्च गरेको उचित नदेखिएको रु.

९,८०,५०९।-

औषधि खरिदको केहि उदाहरणहरु देहाय बमोजिम रहेको छ

सि.नं.	औषधीको विवरण	दर	परिमाण	जम्मा
१	एमोक्सीलिन ५००एमजी	५.८	२८०००	१६२४००
२	एमोम्सीलिन २५०एमजी	४.६	१००००	४६०००
३	सिप्रोफोल्म्ससिन ५००एमजी	७.६	१००००	७६०००
४	सिप्रोफोल्म्ससिन २५०एमजी	४.६	१००००	४६०००
५	विपी स्टुमेन्टगोटा	५	२२००	११०००
जम्मा				**३४१४००/-**

सिदार्थ फार्मेशी,सप्तरी र लक्ष्मी फर्मा धरानबाट एउटै मूल्यमा खरिद गरेको उक्त दरमा ठूलो खरिद गर्दा छुट नलिएबाट र टाढाबाट खरिद गर्दा बढी ढुवानी पर्ने भएतापनि एउटै दरमा टाढा दुरीको स्थानबाट खरिद गर्नु उपयुक्त र उचित देखिएन । खरिद गर्ने पदाधीकारीले जिल्लामा उपलब्ध दर, धनकुटाको दर र काठमाडौं स्वास्थ्य मन्त्रालय र विभागमा निशुल्क पाउने औषधीको माग नगरी खरिदमा उत्प्रेरित हुदा स्रोतको सही र उचित उपयोग मान्ने आधार रहेन । दाताले उपलब्ध गराएको अनुदान औषधीबारेमा एकीन गरेको पाइएन ।

२५. **मोवाइल फिर्ता :-** निमित्त प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत राम बहादुर श्रेष्ठ पाचखपन नगरपालिका सरुवा हुदाँ रु. २७५००।- को मोवाइल फिर्ता नगरी रमाना लिई गएकाले सो मोवाइल फिर्ता हुनुपर्ने अन्यथा असूल उपर गर्नुपर्ने रु.

२७५००।-

समानिकरण पूँजिगततर्फ :

२६. **पदाधिकारी पेश्कीः-**स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७५ ले निर्वाचित प्रतिनिधित्वलाई प्रशासकीय कार्यको जिम्मेवारी दिएको देखिदैन । नगरपालिकाले देहायको पदाधिकारीलाई बजेट कार्यान्वयन गर्न पेश्की दिएको पाइयो । पदाधिकारीलाई प्रशासकीय कामको कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारी प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको हुँदा बजेट नियन्त्रण प्रणाली कमजोर हुने हुदाँ पदाधिकारीलाई पेश्की दिई काम गराउंदा कामको लागत अनुमान वेगर पेश्की सोही काममा खर्च हुने नदेखिएको रु.

२०,९५,०००/-

गो.भौ.नं.	मिति	रकम	काम	नामथर	पद
६	२०७४/६/६	१२५०००	वडा व्यवस्थापन	टिकाराम तामाङ्ग	वडाध्यक्ष
७	२०७४/६/६	१०००००	वडा व्यवस्थापन	लोक बहादुर श्रेष्ठ	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

		१५००००	वडा व्यवस्थापन	भरत खड्का	वडाध्यक्ष
		२०००००	वडा व्यवस्थापन	बल बहादुर अधिकरी	वडाध्यक्ष
		२०००००	वडा व्यवस्थापन	तेज बहादुर कटुवाल	वडाध्यक्ष
८	२०७४/६/६	२०००००	वडा व्यवस्थापन	पदम कुमार तामाङ्ग	वडाध्यक्ष
		२०००००	वडा व्यवस्थापन	काली बहादुर लिम्वु	वडाध्यक्ष
		१०००००	वडा व्यवस्थापन	नेत्र डाँडी	वडाध्यक्ष
७६	२०७५/१/१४	२५००००	नगरस्तरीय फूटबल	मुना श्रेष्ठ	नगर उपप्रमुख
		३०००००	नगरस्तरीय फूटबल	बल बहादुर अधिकारी	वडाध्यक्ष
		७००००	नगरस्तरीय फूटबल	काली बहादुर लिम्बु	वडाध्यक्ष
१३६	२०७५/३/३	२०००००	खाँदवारी भ्रमण	भरत कुमार खत्री	नगरप्रमुख
	जम्मा	२०९५०००/-			

मेयर गोल्डकप

२७. **मेयर गोल्डकप :**प्रथम मेयर चैनपुर गोल्डकप भएको खर्च समर्थन गर्ने २०७५।३।२९ को बैठक बमोजिम देहायको खर्च समर्थन गर्ने निर्णय गरी खर्च गरेको देखियो ।

सि.नं.	खर्च शीर्षक	लगत अनुमान	वास्तविक खर्च	बढी खर्च	कैफियत
१	प्रचार प्रसार	१३००००	१६२९७६	३२९७६	
२	अतिथी सत्कार	२५००००	८४७६५९	५९७६५९	
३	स्वयमसेवक	११२०००	८००००	०	
४	खेल प्राविधिक व्यवस्था	३२५०००	३६६४८०	४१४८०	
५	खेल मैदान व्यवस्था	७५०००	२४६६६५	१७१६६५	
६	खाद्य आभास	९२००००	९०००००	०	
७	खेल सामाग्री	२९६०००	३०१४३७	५४३७	
८	झांकी मार्चपास	९००००	८५२८०	०	
९	यातायात खर्च	१५००००	१०५९००	०	
१०	स्वास्थ्य खर्च	६५०००	१९२७१	०	
११	मञ्च व्यवस्था	१३००००	१४९०००	१९०००	
१२	पुरस्कार	६७५०००	५९८६६६	०	
१३	विविध	०	८८७४९	८८७४९	
	जम्मा	**३२१८०००**	**३९५२०८३**	**९५६९६६**	

प्रथम मेयर चैनपुर गोल्डकपमा पदाधिकारी ज्यूहरुले पेश्की लिई बजेट भन्दा ५७९३०७।- बढी खर्च गरी कार्यपालिका बैठकबाट जिम्मेवारी भित्र नपर्ने खर्च समर्थन गरी खर्च लेखन अनुमोदन गर्नु उपयुक्त नभएको रु. ९५६,९६६।- बजेटरी नियन्त्रणको सीमामा रही खर्च नगर्नु उपयुक्त होइन ।

२७.१ पर्यटन प्रवर्धन अन्तर्गत खेल पर्यटन रु. ३९५२०८३ खर्च गर्दा सो व्ययको व्यहोर्ने स्रोत उद्योग वाणिज्य संघ, जिल्लास्थित होटल व्यवसायी संघ, विकास साझेदार अन्य संघसंस्था साथै विद्युत उत्पादन गर्ने कम्पनी लगायत व्यक्तिगत चन्दादाताबाट संकलन गरी नगरले

<table>
<tr><td></td><td>नेतृत्वदायी र सहयोगी भूमिका निर्वाह गनुपर्ने र स्रोतलाई स्वचालित बनाउनु पर्ने साथै सहभागी नगरस्तरीय टिमले खेल सहभागीता साथै लागत साझेदारीमा सम्पन्न गर्नुपर्नेमा सो नगर्दा स्रोत अनावश्यक र दोहोरो परी खर्च गरेको हुने सम्भावना हुँदा आउदा दिनमा सजगता अपनाउनु पर्ने देखिन्छ ।</td><td></td></tr>
<tr><td>२७.२</td><td>विजेता टिमलाई पुरस्कार रु. ५९८६६६ खर्च लेखेकोमा विजेता ३ टिमले पाएको पुरस्कार सम्वन्धित पालिकामा दाखिला गरी जानकारी प्राप्त गर्नुपर्नेमा सो पेश नहुदा संस्थागत खेल समूहगत विजेताको बाँडफाड बनेको देखिएको रु.</td><td>५,९६,६६६।-</td></tr>
<tr><td>२७.३</td><td>दोहोरो सुविधा : खेलमा सहभागिता जनाउने टिमको लागि आतेजाते खाना, वास र अन्य खर्च समेत आयोजक नगरले उपलब्ध गराएकोमा सहभागिता गराउने पालिकाले समेत खेलाडीहरुलाई सुविधा उपलब्ध गराएको जानकारीमा आएकोले खेलाडी टिमलाई उपलब्ध गराएको खाना, आवास र यातायात साथै अतिथी सत्कार समेत रु. १४७५९००।- दोहोरो नपरेको एकीन हुने अवस्था नभएको, नगद एक व्यक्तिले बुझेको मात्र विल राखेकाले खर्च स्पष्ट र पारदर्शी नहुँदा एकिन गर्न नसकिएको खर्च रु.</td><td>१४,७५,९००।-</td></tr>
<tr><td>२७.४</td><td>खर्चको विल : नगरस्तरीय गोल्डकप फूटबलमा देहायको खर्चको आधारमा रु. २०५६५०१।- खर्च लेखेको पाइयो । खर्चको पेश भएसम्मको स्रेस्ता परीक्षण गर्दा देहाय बमोजिम पाइयो ।
<table>
<tr><th>नाम थर</th><th>पद</th><th>पेश्की फछ्र्यौट</th><th>भुक्तानी</th><th>जम्मा खर्च</th></tr>
<tr><td>धन बहादुर तामाङ</td><td>उपसमिति</td><td>५००००</td><td>११२९७६</td><td>१६२९७६</td></tr>
<tr><td>मुना श्रेष्ठ</td><td>संयोजक</td><td>२५००००</td><td>२२०९०२</td><td>४७०९०२</td></tr>
<tr><td>बल बहादुर अधिकारी</td><td>वडाध्यक्ष</td><td>४१२०००</td><td>२६३८५७</td><td>६७५८५७</td></tr>
<tr><td>दिनेश कुमार श्रेष्ठ</td><td>वडाध्यक्ष</td><td>०</td><td>१४९३८७</td><td>१४९३८७</td></tr>
<tr><td>जम्मा</td><td></td><td>७१२०००/-</td><td>७४७१२२/-</td><td>१४५९१२२/-</td></tr>
</table>
कूल रु. २०५६५०१।००लेखेकोमा रु. १४५९१२२।०० मात्र खर्चको स्रेस्ता पेश भएकोले वाँकी रु. ५९७३७९ खर्चको सक्कल स्रेस्ता भौचरसाथ संलग्न नगरी खर्च लेखेको असूल गर्नुपर्दछ ।</td><td></td></tr>
<tr><td>२७.५</td><td>डाइरेक्टर जनरल अफ आर्मी अफिसरको २०७५।१।१६ को वील न.२४२३ बाट हेलिकप्टर भाँडावापत रु. २९४१४०।६२ विलको भुक्तानी शरद चन्द्र अधिकारी काठमाडौं सिंहदरबारको नाममा रु. ३०००००।- पठाएकोमा डाइरेक्टर जनरल अफ आर्मी अफिसरले उक्त रु. २९४१४०।६२ प्राप्त गरेको प्रमाण राखेको छैन । सो हेली चार्टरमा बढी रु. ५८६०।- लेखापरीक्षण अवधिसम्म फिर्ता दाखिला गरेको समेत नदेखिएको रु.</td><td>३०००००।-</td></tr>
<tr><td>२७.६</td><td>विभिन्न १२ व्यक्तिहरुको काठमाडौं-विराटनगर, काठमाडौं-तुम्लिङ्गटार-काठमाडौं टिकट र यात्रा अनुमतिको वोर्डिङ पास नराखी प्लेन भाँडा खर्च गर्न नमिल्नेमा खर्च गरी जिम्मेवारीमा सजगता नभएको रु.</td><td>१,४९,०००।-</td></tr>
<tr><td>२८.</td><td>योजना व्यवस्थापन :स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २४ वमोजिम स्थानीय तहले योजना वनाउँदा सहभागितमूलक, उत्पादनमूलक र प्रतिफल प्राप्त योजना छनौट गरि प्राथमिकीकरण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले आ.व. २०७४।७५ मा स्वीकृत गरी चलाएको योजना न्यून बजेट भएका र छरिएका देखिएको छ । योजनाको संख्या धेरै हुंदा जनशक्ति वर्षैभरी योजना व्यवस्थापनमा लाग्नु पर्ने तथा प्रविधिक कर्मचारीलाई कार्यमा कठिनाई भई गुणस्तरमा समेत प्रभाव पर्ने देखिएको छ । पालिकाको ध्यान जानुपर्ने देखिएको छ ।पालिकाबाट प्राप्त प्रगति विवरण अनुसार देहाय वमोजिमको योजनाहरु सम्झौता भइ सम्पन्न भएका छन ।
<table>
<tr><th>सि न</th><th>विवरण</th><th>योजना संख्या</th><th>रकम</th></tr>
<tr><td>१</td><td>५० हजार सम्मको</td><td>७१</td><td>३००००००.००</td></tr>
<tr><td>२</td><td>५० हजार देखि १ लाख सम्मका</td><td>१७</td><td>१६२००००.००</td></tr>
<tr><td>३</td><td>१ देखि २ लाख सम्मका</td><td>१०१</td><td>१४४४३०००.००</td></tr>
<tr><td>४</td><td>२ देखि ३ लाख सम्मका</td><td>७०</td><td>१८२०००००.००</td></tr>
</table></td><td></td></tr>
</table>

५	३ देखि ४ लाख सम्मका	५०	१६०००००.००
६	४ देखि ५ लाख सम्मका	२१	९६६००००.००
७	५ देखि १० लाख सम्मका	१९	१३३०००००.००
८	१० लाख भन्दा बढिका	१२	९२८९७२०८.६
	कुल जम्मा	**३६१**	**१५४७२०२०८.६**

२९. **आयोजनाहरुको बिबरण :**पालिकाको वडा र न.पा.बाट आ.व.२०७४।७५ सञ्चालन भई सम्पन्न आयोजनाहरुको बिबरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

क.स.	**आयोजनाको बिबरण**	**संख्या**	**भुक्तानीको लागि सिफारिश रकम रु**
१	सडक तर्फ	११३	४४७६६२२१.८
२	खानेपानी तथा सिंचाई तर्फ	६२	७०४४३५९.१९
३	सामाजिक बिकास तर्फ	१३०	२३१०११२६.४६
४	अन्य तर्फ	५६	२४४८३९६.८५
	कुल जम्मा	**३६१**	**७७३६०१०४.३**

३०. **भारी उपकरण उपयोग :-** सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम ९७ को उपनियम (९) मा जटिल प्रकृतिको कार्यक्रममा प्राविधिकको सिफारिसमा सार्वजनिक निकायबाट सहमति लिई मेसिन प्रयोग गर्न सकिनेभन्नेउल्लेख छ । पालिकाले सडक निर्माण र स्तरोन्नतिमा उपभोक्ता समितिमार्फत भारी उपकरण प्रयोग गर्दा निकायको सहमति नलिई कार्य गराएको पाइयो । उपभोक्ताले प्रयोग गरेको भारी उपकरण निकायको पदाधिकारी कुनैपनि तबरबाट स्वार्थ बाँझिने गरी काममा संलग्नता नभएको प्रमाण नहुँदा उपयोग भएको भारी उपकरणको परिपालना घण्टाको लगाती र तेल खपतको विल नहुँदा जिल्ला दररेटको आधारमा परिमाणको मुल्यांकननिर्माण व्यवसायीबाट काम भएको विलको मूल्याङ्कन हुँदा उपभोक्ताको सहभागिता देखिदैन । यसरी काम भएका केही योजनाहरु देहाय छन् ।

सि.नं	**भौ.नं. मिति**	**योजनाको नाम निर्माण व्यवसायी**	**नरम माटो घ.मि.**	**कडा माटो घ.मि.**	**कडाढुङ्गा घ.मि.**	**डोजर भाडामा दिने निमार्ण व्यवसायी**	**डोजर भाडा रकम**
१.	२१८,७५/३/१०	रातामाटे डुम्रे चनौटे पुछार सडक निमार्ण	५५४४	७५१७.९		धर्मदेवी कन्स्ट्रक्सन	४६१०४०.००
२.	२६७,७५/३/१३	वडा स्तरीय खेल मैदान, चैनपुर ८	६१७७.०	५४९०.७	२०५९	नुम कन्स्ट्रक्सन	४८६८०४.००
३.	२८५,७५/३/२२	तातोपानी काम्फे वैरे पोक्लाङ ट्र्याक ओपन	२३३०	९४२९	५९४	धर्मदेवी कन्स्ट्रक्सन	
४.	८,७५/३/२६	शारदा मा.वि खेल मैदान निमार्ण	४०८०	४०८०		नुम कन्स्ट्रक्सन	३२३७४५.००

उल्लेखित योजनामा भारी उपकरणबाट भएको काममा नरम माटो, ढुङ्गा, कडा ढुङ्गा र धेरैकडा ढुङ्गा छिनाले फोर्ने कामको परिमाण निर्धारण गर्ने आधार नहुँदा कडा ढुङ्गा चिजलीङ सहितको परिमाण एकीन गर्ने वैज्ञानिक आधार नहुँदा प्राविधिकको न्यायोचित न्यायमा भर परेकोले नीति र प्रयोगशालामा प्रमाणित गरी आधार लिनुपर्ने देखिन्छ ।

३१. **उपभोक्ताको काम :** सार्वजनिक खरिद नियमावली,२०६४ को नियम ९७ मा उपभोक्ता समितिबाट गरिने कार्य प्रयोजनको लागि सम्बन्धित काम वा सेवाको प्रकृति, परिमाण, लाग्ने रकम, उपभोक्ता समितिले व्यहोर्ने रकम र अन्य आवश्यक कुराहरु खुलाई सार्वजनिक

निकायले सार्वजनिक सूचना प्रकाशन गरी प्रस्ताव माग गनुपर्ने वा सम्बन्धित उभोक्ता समिति आफैले प्रस्ताव पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । उपभोक्ता समितिबाट गरिने कार्य कुनै को पनि उपरोक्तानुसारका कुरा खुलाई प्रस्ताव मागको सूचना प्रकाशन गर्ने गरेको देखिएन । उपभोक्ता समितिले समेत आवश्यक कुरा खुलाई निवेदन पेश नगरी एकै पटक कामको नापी विल र कार्य सम्पन्न प्रतिबेदन पेश गर्ने गरेको देखियो । चैनपुर बहुउद्देयीय कवर्डहल निर्माण र खराङ–हात्तिमुढे सडक निर्माण कार्यको माथि उल्लेखित विना प्रक्रिया नापी विलको आधारमा १२,३९,९४१।०० भुक्तानी गरेकोले नियमसम्मत नदेखिएको रु

१२,९३,९४१.००

३२. **अनुपातिक कट्टि :** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ उपनियम ३ अनुसार उपभोक्ताबाट काम गराउँदा गरिने सम्झौतामा उपभोक्ता समितिले व्यहोर्ने वा लागत सहभागिताको अंश खुलाउनु पर्ने र कार्यसम्पन्न पश्चात सम्पादित रकममा उनीहरुको योगदान कटाई भुक्तानी दिनुपर्ने उल्लेख छ । पालिकाको सम्झौतामा सहभागिताको अंश खुलाएको छैन । लागत सहभागिताको अंश खुलाएको अवस्थामा पनि भुक्तानी गर्दा लागत सहभागिता आवश्यक नपर्ने भनि पदाधिकारीको तोक आदेशको आधारमा अनुपातिक कट्टि नगरी कार्यसम्पन्न वरावरको नै भुक्तानी दिएको देखियो । तर उपभोक्ता समितिले आयोजनामा लागत सहभागिता नजनाउँदा आयोजना प्रति स्वामित्वभाव नहुने, गुणस्तरमा ध्यान नदिइने, कारणले दिगोपनामा समेत असर परेको छ। लागत सहभागिता नहुने हो भने उपभोक्ता समितिमार्फत आयोजना सञ्चलन गर्नुको साटो बोलपत्रको माध्यमद्धारा काम गराउँदा नै सरकारलाई व्ययभार कम पर्ने देखिन्छ। उदाहरणको लागि दुई योजनाहरु:

योजना	लागत अनुमान	सम्झौता अनुसार न.पा.व्यहोर्ने अनुदान	सम्झौता अनुसार उपभोक्तले व्यहोर्ने सहभागिता	कैफियत
पोखरी देखि बसपार्क ढलान	६५८०२९२.३३	६५८०२९२.३३	नरहेको	सम्झौतामा लागत सहभागिता नै नराखेको
महिला सञ्जाल भवन निर्माण	६२५२०६.४४	५०००००.००	१२५२०६.४४	पदाधिकारीबाट सहभागिता व्यहोर्न नसकिने तोक आदेश लेखाई योगदान नगरेको र कार्यसम्पादित कार्य वरावर नै रु ४६३३६३।०० नै भुक्तनी भएको

३३. **बिल नराखी खर्चः** आर्थिक कार्यविधि नियमावली २०६४ को नियम ३६ मा खर्चको विलभरपाई स्रेस्ता साथ रहनुपर्ने उल्लेख छ । कार्यालयले चैनपुर नगरपालिकाको भवन निर्माणको निर्माण व्यववसायी कृष्ण लक्ष्मी जेभीले पेश गरेको अन्तिम विल तथा कार्य सम्पन्न प्रतिवेदनममा पि.एस. आइटम विमाको रु २२८९५३।०० र एजविल्ट ड्इङको रु २५२००।०० खर्च देखाएको र अन्तिम विलको भुक्तानी हुँदा हालको काम अन्तर्गत रु ६३७७१।०० विमाको र रु २५२००।०० एजविल्ट ड्इङको बिल तथा प्रमाण विना नै भुक्तानी गरेकोले असूल हुनुपर्ने देखिएको रु.

८८९७१.००

३४. **कन्टिन्जेन्सी खर्च :** सञ्चालित आयोजना तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयन प्रक्रियामा लागत अनुमान तयार गर्दा तथा मुल्यांकन तयार गर्न बीच बीचमा अनुगमनअतिरिक्त समयमा काम गरेको भनि निवेदन र सम्पन्न कार्यक्रमको प्रतिवेदन पेश गरि रकम खर्च लेखेको पाइयो । कर्मचारीहरुले अतिरिक्त काम गरेको अनुगमन तथा प्रतिवेदनको समय गणनाको आधार पेश नगरी नगरपालिकाको निर्णय बमोजिम रु.१३,३४,४०० भुक्तानी गरेको पाइयो ।यस प्रकारको खर्च गर्नु उपयुक्त होइन ।

सि.नं.	पद	भुक्तानी पाउनेको नाम	जम्मा रु.
१	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	गोकुल खड्का	२९३५६८.००
२	लेखापाल	रंजित कुमार साह	१६४४५१.००
३	मुखिया	पदम कुमार श्रेष्ठ	१०१७७४.००
४	सव इन्जिनियर	विक्रम गिरी	२४६०२४.००

५	अ.स.ई	गणेशनाथ जोगी	२२१०७३.००
६	अ.स.ई	रविन राई	१४६४४४.००
७	अ.स.ई	होम नारायण सापकोटा	१६१०६६.००
जम्मा			**१३३४४००.००**

३५. **गतवर्षको भुक्तानी :** पालिकाले दलित लक्षिततर्फ पूर्वाधार सिद्धकाली ओखरबोटे मुहानबाट कामी गाउँसम्म पाईप खरिदको गतवर्षको भुक्तानी बाँकी रु. ४७,५००।०० खर्च लेखेको पाइयो ।भुक्तानी दिन बाँकीको कच्चावारीमा नचढाइ भुक्तानी दिएकोले सोको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रु. ४७,५००.००

कृषि विकास शाखातर्फ (समानिकरण) :

३६. **कर कट्टी :**आयकर ऐन २०५८ को दफा ८८ र ८९ अनुसार भुक्तानी रकममा अग्रीम आयकर कट्टी गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । देहाय वमोजिमको खरिदमध्ये केहीमा आंशिक र केहीमा लाग्ने पूरै १.५ प्रतिशत अग्रिम कर कट्टी गरेको नदेखिएकोलेबाँकी रहेको कर संचितकोष दाखिला गर्नुपर्ने रु. ५०५०१.००

गो भौ नं. मिति	विवरण	विल रकम मू.अ.कर सहित	आयकर रकम	दाखिला	वाँकी कर
५,७४।१२।२०	आलु तरकारी तथा मसला विकास कार्यक्रम र कृषि प्रसार कार्यक्रम अन्तर्गत ५० प्रतिशत अनुदानमा प्लाष्टिक टनेल खरिद गरी वितरण	६३००००.००	८३६३.००	०.००	८३६३.००
२५,७५/३/२२	५० प्रतिशत अनुदानमा आलु तरकारी तथा मसलाबाली विकास कार्यक्रम, अलैंची विरुवा खरिद	१४३५००.००	७२१५.००	४२६३.००	२९५२.००
२५,७५/३/२२	हिमगुन इन्टरनेशनल बाट मिनि टिलर खरिद,५० प्रतिशत अनुदानमा कृषि यान्त्रिकण आयोजना	३४००००.००			
२७,७५/३/२६	व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र, ब्लक विकास कार्यक्रम अदुवा विभिन्न संस्थाबाट खरिख गरेको अदुवा र बेसारको विउ खरिद	३००००००.०	४५०००.००	१९८९०.०	२५११०.०
	८५ प्रतिशत अनुदानमा मेसिनरी औजार,उपकरण, बजार विकास र साना सिँचाई (कृष्क समूहलाई पाइप वितरण) अन्तर्गत टासी सप्लायर्सबाट पाइप खरिद	१०६०४०८.०	१४०७६.००	०.००	१४०७६.००
जम्मा			**७४६५४.००**	**२४१५३.०**	**५०५०१.००**

३७. **प्रगति प्रतिवेदन :**कृषि सेवातर्फ रु.५९,४५,३५४।०० खर्च भएको आर्थिक विवरण तथा श्रेस्ताले देखाएको छ । कार्यक्रमतर्फ मेशीनरी औजार खरिद तथा वितरण, मिनी किट वितरण, प्लाष्टिक टनेल वितरण जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गरेकोमा कृषक अवस्था र असरको वारेमा अनुगमन प्रतिवेदन र प्रगति समिक्षा गरेको देखिएन । कार्यालयद्धारा सञ्चालित कार्यक्रमहरुको प्रगति समिक्षा गरी प्रगति प्रतिवेदन पेश हुनुपर्दछ ।

एल.जि.सि.डि.पी चालुतर्फ :

३८. **कर कट्टी :**आयकर ऐन २०५८ को दफा ८७, ८८ र ८९ अनुसार भुक्तानी रकममा अग्रीम आयकर कट्टी गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले देहाय वमोजिमको खरिद तथा सेवामा अग्रीम आयकर कट्टी गरी दाखिला गरेको पाइएन । अग्रीम आयकर रु. १०१२२।०० कट्टा गरेकोमा रु.३१९५।०० मात्र दाखिला गरेकोले दाखिला गर्न बाँकी रहेको छुटसंचितकोष दाखिला गर्नुपर्ने रु. ६९२७.००

गो.भौ नं./मिति	विवरण	खरिद रकम	आयकर रकम
३,०७४/१२/०६	सेवा परामर्श वापत पारिश्रमिकमा सा.सु कर कट्टी	३९२०००.००	३९२०.००

४,०७४/१२/०६	सेवा परामर्श वापत मानव अधिकार जनजागरण मञ्चलाई भुक्तानीमा अग्रिम कर	१५५४४३.००	२०६३.००
४,०७४/१२/०६	घरभाडाको बहाल कर कट्टी, मानव अधिकार जनजागरण मञ्च	१००००.००	१०००.००
४,०७४/१२/०६	सेवा परामर्श वापत पारिश्रमिक र पोशाक भत्ताको सा.सु कर कट्टी	१२७१००.००	१२७१.००
६,०७५/१/२८	सेवा परामर्श वापत पारिश्रमिकमा सा.सु कर कट्टी	१८६८००.००	१८६८.००
		जम्मा कर कट्टी	**१०१२२.००**
		जम्मा दाखिला	**३१९५.००**
		बाँकी दाखिला गर्नुपर्ने	**६९२७.००**

सशर्त अनुदान - सामाजिक सुरक्षातर्फ :

३९. **सामाजिक सुरक्षातर्फ** : नगरपालिका कार्यालयले यो बर्ष जेष्ठ नागरिक, एकल तथा विधवा महिला, अपांग र बालबालिकाहरुलाई सामाजिक सुरक्षा वापत रु४,३४,८३,६००।०० वितरण गरेको विवरण प्राप्त छ । यस सम्बन्धमा देखिएका व्यहोराहरु निम्नानुसार छन् :

(क) सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम कार्यविधि २०७२ मा उल्लेख गरे अनुसार प्रत्येक स्थानीय तहले भत्ता पाउने लाभग्राहीहरुको फोटो सहितको मूल अभिलेख बमोजिम वितरण गरेको सामाजिक सुरक्षा रकमको प्रथम, दाश्रो, र तेस्रो किस्ता तोकिएको समयमा एम आइ एस मा प्रविष्ट गर्नुपर्नेमा प्रविष्ट गरेको छ ।

(ख)सम्बन्धित वडा कार्यालय मार्फत प्रथम किस्ता, दोस्रो किस्ता र तेस्रो किस्ता क्रमशः असोज १ गतेबाट दोस्रो हप्ताभित्र, माघ १ गतेबाट दोस्रो हप्ताभित्र र जेठ १ गतेबाट दोस्रो हप्ताभित्र वितरण गरिसक्नु पर्ने कार्यविधिले निर्देश गरे पनि कार्यालयले वितरणको लागि २०७४।८।१६, २०७५।१२।२८, र २०७५।३।२५ मा प्रथम, दोश्रो, र तेस्रो पेश्की लिएको देखिएकोले तोकिएको समय भित्र सामाजिक सुरक्षा रकम वितरण गरेको पाइएन

(ग) कार्यक्रम कार्यविध २०७२ ले सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमको अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण गर्न उपाध्यक्षको संयोजकत्वमा एक अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण समिति रहने उल्लेख छ तर उक्त समिति गठन भएको देखिएन ।जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालयले भत्ता वितरण कार्य प्रक्रियाको निरीक्षण तथा अनुगमन गर्नुपर्नेमा सो गरेको देखिएन

(घ) जन प्रतिनिधिहरु नीति निर्माण र योजनाहरुको अनुगमन मूल्यांकनमा केन्द्रित रहनु पर्दछ । कार्यालयले सामाजिक सुरक्षाभक्ता वितरणको लागि ११ वटै वडाका वडा अध्यक्षहरुलाई प्रथम दोश्रो र तेस्रो किस्ता पश्की दिई वितरण गराएको छ । स्थानीय नीति निर्माण र सेवा प्रवाहलाई बढी प्रभावकारी बनाउन कार्यालयको दैनिक प्रशासनिक काम कर्मचारीहरु मार्फत नै सञ्चालन गरी जनप्रतिनिधिहरु नीति निर्माण र अनुगमनतर्फ नै केन्द्रित हुनुपर्ने देखिन्छ ।

४०. वडा नं १ र ५ का लाभग्राहीहरुको फोटोसहितको दर्ता मूल अभिलेख र सामाजिक सुरक्षा रकम वितरण गरेको भरपाई परीक्षण गर्दा देहाय अनुसार मूल अभिलेखमा नरहेकालाई सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गरेको देखियो । मूल अभिलेखमा नरहेकालाई रु २४२४००.०० वितरण गरेको असूल हुनु पदर्छ । साथै अन्य वडाहरुमा समेत मूल अभिलेख र भरपाईमा फरक परे नपरेको एकिन गरी फरकलाई वितरण गरेको असूल गरी दाखिला गर्नुपर्ने रु. २४२४००.००

क्र.सं	लाभग्राहीको नाम	जन्म मिति	वडा नं	वितरित रकम
१	चन्द्रमाया श्रेष्ठ	१९८८/१/३०	१	२४०००.००
२	यज्ञ बहादुर लिम्बु	२००२/११/१४	१	२४०००.००
३	नर बहादुर वि.क.	२०१३/६/३०	१	१२०००.००
४	सुमलखु शेर्पा	२०११/६/३०	१	१२०००.००
५	धन बहादुर राई	२०१५/१२.३०	१	७२००.००

६	निमा शेर्पा	२०४३/६/२७	१	७२००.००
७	लाक्पा डोमा शेर्पा	२००१/८/१४	५	२४०००.००
८	सुकुरानी लिम्बुनी	१९१९/१/२५	५	२४०००.००
९	निमरिता राई	१९९३/१२/३०	५	२४०००.००
१०	देबी बहादुर राई	१९९२/१२/३०	५	२४०००.००
११	हर्क बहादुर मुगराती	२००९/१२/३०	५	१२०००.००
१२	पञ्चमाया वराइली	१९९६/३/३	५	१२०००.००
१३	शोभादेवी सुबेदी	२०१९/१७/१६	५	१२०००.००
१४	मन्धरा कुमारी सुवेदी(अपांग)	१९९७/३/३	५	२४०००.००
जम्मा				**२४२४००.००**

सशर्त अनुदान - शिक्षातर्फ

४१. (**क**) विद्यालय क्षेत्र पूर्वाधार विकास, आधारभूत तह शिक्षक तलब भत्ता र मा.वि. तह शिक्षक तलब भत्तामा रु ११६६५२९३६।०३ खर्च भएको आर्थिक विवरणले देखाएको छ । कार्यालयले नयाँ नियुक्ति, सरुवा भइ आउने तथा रमाना हुने र अवकाश हुने शिक्षकहरुको व्यवस्थित अभिलेख नराखेको र ति विवरणहरु उपलब्ध नगराएकोले तलब निकासाको यर्थार्थता एकिन गर्न सकिएन ।

(**ख**) स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ अनुसार आफ्नो क्षेत्रभित्रका विद्यालयहरुको अनुगमन तथा व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी स्थानीय तहको रहने उल्लेख छ । विद्यालयहरुको प्राप्त तथ्यांक अनुसार यस गाँउपालिका क्षेत्रभित्र ५९ विद्यालय, २६५ शिक्षक र ६१०७ विद्यार्थीहरु रहेको देखियो । समग्रमा हेर्दा १ शिक्षक वरावर २३ विद्यार्थीहरु रहे पनि इकाईगत रुपमा शिक्षक विद्यार्थी अनुपातको केही उदाहरणहरु देहाय अनुसार रहेको छ ।

विद्यालय	शिक्षक संख्या	विद्यार्थी संख्या	अनुपात
श्री सिंहेश्वरी मा.वि. नुनढाकी	१२	२७२	१/२३
श्री शारदा मा.वि. खराङ	१६	४०९	१/२५
श्री धर्मदेवीआ. वि. कल्लेरी	४	१११	१/२८
श्री बालज्याती आ.वि. सल्लेरी	१	३७	१/३७
श्री आ.वि. पिङ डाँडा	१	१२	१/१२
श्री संखुवा आ.वि. तपुवा	२	३६	१/१८
श्री खुँडादेवीआ.वि. वयाक	२	२२	१/११
श्री बानेश्वर आ.वि. दंगाली गाँउ	१	८	१/८
श्री वाणीविलास मा.वि.लोहाकोट	८	२२६	१/२८
श्री जनता आ.वि. मानेडाँडा	२	१८	१/९
श्री हेमगंगा आ.वि.कटहरे	१	११	१/११

उपरोक्तानुसारको विवरणबाट सिंहेश्वरी मा.वि. नुनढाकी १:२३, शारदा मा.वि. खराङ नुर्बुचौर १:२५ बालज्योती आ.वि. सल्लेरी १:३७, बानेश्वर आ.वि दंगाली गाउँ १:८ र जनता आ.वि. मानेडाँडा १:९ शिक्षक विद्यार्थी अनुपात रहेको देखिएको हुँदा शिक्षक वा विद्यार्थी अनुपात मिलेको देखिएन । यसतर्फ स्थानीयले ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।

४२. **बढी निकासा :** कार्यक्रम कार्यान्वयन निर्देशिका, २०७४।७५ अनुसार दरवन्दीमा रहेका शिक्षकलाई कार्यालयले चौमासिक तलव भत्ता निकासा दिने व्यवस्था छ । देहायका विद्यालयमा रमाना लिई आएका शिक्षकहरुले साविक विद्यालयबाट दोश्रो चौमासिकसम्मको तलव भत्ता लिएको देखिएको र हालको विद्यालयमा पनि हाजिरी मिति देखि फाल्गुन मसान्तसम्मको तलब भत्ता बुझेको हुँदा निम्नानुसार दोहोरो निकासा भएको रकम असुल गर्नु पर्ने रु. ९०५१६.८०

विद्यालयको नाम	शिक्षकको नाम	हाजिर भएको मिति	विवरण	दोहोरो भुक्तानी भएको

श्री ज्ञानोपार्जन आ.वि., सिम्ले	श्री अम्वर बहादुर डाँगी	२०७४.९.२४	मार्गेश्वरी आ.वि.,पाचखप्पनबाट सरुवा भइ आएको, रमाना पत्रमा तलब भत्ता भुक्तानी भएको अन्तिम मिति २०७४।११।३० उल्लेख भएकोमा	६२४५०.३०
श्री शारदा मा.वि. त्रिशुले	श्री मिलन तामाङ	२०७४.११.४	रमाना भएको मिति २०७४।११।४	२८०६६.५०
			जम्मा	**९०५१६.८**

सशर्त अनुदान - स्वास्थ्य सर्शत तर्फ

४३. **फरक खर्च शीर्षक:**एकीकृत आर्थिक संकेत तथा वर्गीकरण र व्याख्या,२०७४ ले गरेको वर्गीकरण र व्याख्या अनुसार आर्थिक कारोवारको लेखा राख्नुपर्ने व्यवस्था छ । निम्नानुसारको खर्च लेख्दावर्गीकरण र व्याख्या अनुसार आर्थिक कारोवारको लेखानराखी खर्चशीर्षक फरक पारि तलब शीर्षक बाट रु. ६५६७९२.००खर्च लेखेको नियम सम्मत देखिएन । वजेट खर्च गर्दा तोकीएको खर्चशिर्षकमा निकासा भएको रकम सम्वन्धित खर्च शिर्षकमा मात्र खर्च लेख्नुपर्नेमा अन्य शिर्षकमा खर्च लेखेकोले नियमसम्मत नदेखिएको रु. ६५६७९२.००

क्र.स	विवरण	वजेट खर्च हुनुपर्ने खर्च शिर्षक	वजेट खर्च लेखेको शिर्षक	रकम (रु)
१	स्थानीय भत्ता	२१११२	२११११	४१०५१६.००
२	पोषाक भत्ता	२११२१	२११११	१५०००.००
	महंगी भत्ता	२१११३	२११११	९९८९२.००
	अन्य भत्ता	२१११९	२११११	१३१३८४.००
जम्मा				**६५६७९२.००**

४४ **कार्यक्रम संचालन :** नगरपालिकाले स्वास्थ्य सेवाका लागि स्वीकृत गरेको वार्षिक कार्यक्रम अनुसार कार्यक्रम संचालन गरी लक्ष्य अनुसार अपेक्षित प्रगति हासिल गर्नुपर्दछ नगरपालिकाको वैठकबाट आवश्यकताको आधारमा स्वीकृत भएका निम्नानुसार कार्यक्रम अनुसारको कार्य संचालन गरी स्वास्थ्य सेवा पुऱ्याउनु पर्नेमा यो वर्ष स्वीकृत भएका ४८ कार्यक्रममध्ये २६ वटा कार्यक्रम संचालन गरेको पाइएन । स्वास्थ्य सेवा संचालन गर्ने जनशक्तिको अभावका कारण कार्यक्रम संचालन नभएको र सिमीत जनशक्तिले विभिन्न क्षेत्रको कार्यक्रम संचालन गरेको देखियो । एकै व्यक्तिमा सेवा प्रभावकारी नहुने तथा तोकिएको कार्यक्रम नै संचालन नगर्दा स्वास्थ्य जस्तो संवेदनशील क्षेत्रमा ग्रामीण जनताले उचित सेवा प्राप्त नगर्ने हुँदा विशेष ध्यान पुऱ्याउनपर्ने देखियो । स्वास्थ्य शाखाले देहाय अनुसारका स्वीकृत स्वास्थ्य सम्बन्धि मुख्य कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरेको छैन :

सि.नं.	विवरण	बजेट
१.	स्वास्थ्य शिक्षा सामग्री, स्वास्थ्य प्रवर्द्धन, छापा संचार संदेश कार्यक्रम	२८०००.००
२.	पोषण सम्बन्धी कार्यक्रम	३६०००.००
३.	पूर्ण र नियमित खोप सम्बन्धि कार्यक्रम	२७२०००.००
४.	परिवार नियोजन सम्बन्धि कार्यक्रम	५२०००.००
५.	औषधी परीक्षणकोलागि प्रयोगशाला उपकरण	१०२०००.००
६.	सुरक्षित प्रसुती सेवाका लागि EOC Monitoring	११००००.००
७.	फोहरमैला एवं स्वास्थ्य गुणस्तर सम्बन्धि कार्यक्रम	१०००००.००

४५. **अभिलेख व्यवस्थापन :** स्थानीय तहमा स्वास्थ्य कार्यक्रम सञ्चालनका लागि मार्गदर्शन, २०७४।७५ मा स्थानीय तहबाट सञ्चालन भएका स्वास्थ्य कार्यक्रमको स्पष्ट रुपमा अभिलेख राखि प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने उल्लेख छ । सञ्चालन गरेका स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रमहरुको अभिलेख तथा प्रगति प्रतिवेदन पूर्ण रुपमा नराखेकोले समयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुका साथै अभिलेख व्यवस्थापन तिर ध्यान दिनुपर्ने देखियो ।

४६. **औषधि खरिद एवं भण्डारण :** प्राथमिक स्वास्थ्य सेवा पुनर्जागरण महाशाखाको कार्यक्रम निर्देशिका बमोजिम खरिद गरेका औषधीहरुको म्याद कम्तीमा १८ महिना हुनुपर्ने उल्लेख

	गर्नुपर्दछ । औषधी खरिदमा सम्बन्धमा देखिएका व्यहोरा निम्न अनुसार रहेका छन : ● स्टोर दाखिला गर्दा प्रत्येक औषधीको Manufacture Date , Expiry Date , Batch no, Manufacture Company खुलाई दाखिला गर्नुपर्नेमा सो गरेको पाइएन ● आपूर्तिकर्ताबाट आपूर्ति औषधी वा अन्य सामानको वाहिर Manufacture Date , Expiry Date , Batch no, Manufacture Companyको नाम र नेपाल सरकारबाट निशुल्क वितरणको लागि भनि वाक्यांश उल्लेख गर्नु पर्नेमा सो गरेको पाइएन ● आपूर्तिकर्ता बाट खरिद हुने औषधी तथा औषधी जन्य सामाग्रीको Expiry dateस्टोर दाखिला समय सम्म कम्तिमा १८ महिना वाँकी हुनु पर्दछ । तर कुनै औषधी १८ महिना भन्दा कम भएका expiry date हुने भएमा उक्त अवधिको ७५ प्रतिशत म्याद वाँकी भएको हुनु पर्नेमा औषधीहरुको expiry dateविलमा वा लिष्टमा उल्लेख गरेको पाइएन । कार्यालयले खरिद गर्दा औषधीको म्याद चेक जाँच गरी निर्देशिका बमोजिम भण्डारण एवं दाखिला गर्नुपर्दछ ।	
४७.	**कर कट्टि :** आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८७ र ८८ मा भुक्तानीमा अग्रिम कर कट्टि गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । देहाय अनुसार गाडी भाडा, भत्ता, र अन्य भुक्तानीमा नियमानुसार कर लाग्ने कर कट्टि नगरेको दाखिला गर्नुपर्ने रु.	४१४८०.००

गो.भौ. र मिति	ब.उ.शी	विवरण	भुक्तानी रकम	लाग्ने कर
१(क)२०७४/८/४	३५९८१९३	गाडी भाडा	५४०००.००	५४००.००
१(क)२०७४/८/४	३५९८१९३	मिल्के मिडिया को बिल	१०००००.००	१५००.००
१(क)२०७४/८/४	३५९८१९३	प्रशिक्षक भत्ता र सहभागिता भत्ता	५७०००.००	८५५०.००
१(क)२०७४/८/४	३५९८१९३	मानव अधिकार,वातावरण तथा जनजागरण मञ्च कर्मचारी तलब	११००००.००	११००.००
२ र २१	न.पा.चालु	गाडी भाडा	१५७८००.००	१५७८०.००
२२	न.पा.चालु	ढुवानी भाडा	११०००.००	११००.
१२३/२/२९	न.पा. चालु	गाडी भाडा	१४५००.००	१४५०
१७२/०७५/३/२१	न.पा.चालु	गाडी भाड लक्ष्मी इन्टर प्राइजेज	२६०००.००	२६००.००
१७२/०७५/३/२१	न.पा.चालु	मोटर साइकल भाडा	४००००.००	४०००.००
जम्मा				**४१४८०.००**

४८.	**कट्टि कर :** आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८७ मा रकम भुक्तानी गर्दा अग्रिम १.५ प्रतिशत करकट्टि गर्नुपर्ने प्राबधान सडक वोर्ड अन्तर्गत पोखरी खत्री गाँउ सडक मर्मत योजनाको अन्तिम विल भुक्तानी गर्दा कट्टि गरेको रु ११३९०।०० कर राजश्व दाखिला गरेको नदेखिएकोले दाखिला हुनुपर्ने रु	११,३९०.००
४९.	**पारिश्रमिक कर :** प्रदेश मन्त्रालय :आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८७ मा पारिश्रमिक भुक्तानी गर्दा अग्रिम १५ प्रतिशत करकट्टि गर्नुपर्ने प्राबधानअल्लो प्रशोधन तथा बुनाई पुनः ताजगी तालिमका सहजकर्ता लक्ष्मी माया राईलाई रु. ५०००।०० का दरले ७ दिन सहजिकरण गरेको रु.३५,०००।०० दिदा १५ प्रतिशत कट्टि गरेको रु. ५२५०।०० दाखिला नगरेकोले दाखिला हुनुपर्ने रु	५,२५०.००
५०.	**जिन्सी** :सामानहरुको खर्च श्रेस्ताको साथ आंशिक रुपमा खरिद माग फाराम, दाखिला प्रतिवेदनहरु संलग्न गरेको देखिएन । प्रक्रिया पुरा गरी जिन्सी अभिलेख व्यवस्थित गरिनु	

पर्दछ ।

५१. **पेश्की :** आर्थिक कार्यविधि नियमावली २०६४ को नियम ७४(३) मा पेश्की दिईएको रकमे म्याद भित्र फछ्र्यौट गर्नु गराउनु पेश्की लिने दिने दुवैको कर्तव्य हुने उल्लेख छ । निम्न अनुसारका व्यक्ति तथा निकायलाई योजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न दिएको पेश्की फछ्र्यौट गरेको देखिएन । नियमानुसार पेश्की अशुल फछ्र्यौट हुनुपर्ने देखिएको रु. १६२५२२७०.०

क्र.सं.	व.शी.न	पेश्की मति	पेश्की लिनेको व्यक्ति/संस्थाको नाम	पेश्की रकम	विवरण
१.	सर्शत स्वास्थ्य	२०७४.१२.२६	चन्द्रहाङ लिम्वु	८६८७०.००	स्वास्थ्य
२.		२०७४.८.३	सिद्धपोखरी स्वास्थ्य चौकी	१०९००.००	
३.		२०७४.८.४	नुनढाकी स्वास्थ्य चौकी	१७०००.००	
४.	८०११४६३	२३२.२०७५.३.१३	पुष्पाञ्जली कन्स्ट्रक्सन प्रा.लि.	२३९००००.००	पूँजिगत
५.		३१३.२०७५.२६	पुष्पाञ्जली कन्स्ट्रक्सन प्रा.लि.	२३९००००.००	
६.		६५.२०७५.३.५	बज्रगरुु कन्स्ट्रक्सन प्रा.लि	२७६००००.००	
७.		२०२.२०७५.३.६	बज्रगरुु कन्स्ट्रक्सन प्रा.लि	८२८००००.००	
८.		२६.२०७४.११.११	धर्मदेवी आधारभूत विद्यालय	१७५००.००	
९.	८०११४६३	६१.२०७४.१२.१३	चैनपुर सहलगानी खानेपानी	१०००००.००	चालु
१०.		१८३.०७५.३.२८	कम्प्यूटर होम एण्ड सप्लायर्स	२०००००.००	
जम्मा				**१६२५२२७०.००**	

५२. **वित्तीय जवाफदेहिता मूल्यांकन :** वित्तीय जवाफदेहिता मूल्यांकनको लागि अनुसूची ११ अनुसारको परीक्षण सूचीको आधारमा मूल्याँकनको क्रममा कार्यसम्पादनको व्यवस्थापकीय पक्ष, बित्तीय व्यवस्थापन पक्ष, सेवा प्रवाह र खरिद व्यवस्थापन र बिकास निर्माण गरी ४ मूल विषयमा केन्द्रित रही २० वटा सूचक प्रयोग गरी बित्तीय जवाफदेहिताको स्तर मुल्याँकन गरीएको छ । सो मुल्याँकनमा ५७ प्रतिशत अङ्कसाथैC' (राम्रो) ग्रेडमा देखिएको छ । मूल्यांकनबाट पालिकाले दरबन्दी-पदपूर्ति, कार्यविवरण र जिम्मेवारी बाँडफाँड, अभिलेख व्यवस्थापन, कार्यक्रम तथा सेवाको अनुगमन, बित्तीय व्यवस्थापन, आन्तरिक नियन्त्रण, तोकिएको मापदण्ड अनुरुप सार्वजनिक निर्माण, खरिद कार्यको गुणस्तर सुधार जस्ता पक्षमा सुधार गर्नुपर्ने देखिएको छ ।

५३. **बेरुजू -** पालिकाको प्रारम्भिक प्रतिवेदन अनुसार यो वर्ष असुल गर्नुपर्ने बेरुजू रु १३ लाख ८४ हजार, अनियमित बेरुजू रु ६५ लाख १२ हजार, प्रमाण कागजात पेश नभएको बेरुजू रु १८ लाख ९९ हजार र पेश्की बाँकी देखिएको रु १ करोड, ६२ लाख, ५२ हजार समेत रु २ करोड, ६० लाख र ४७ हजार बेरुजू कायम भएको छ । कार्यालयको प्रतिक्रियाबाट बेरुजु फछ्र्यौट भएको छैन ।

५४. **अनुगमन तथा मूल्याङ्कन :** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८४ ले बेरुजू फछ्र्यौट गर्ने व्यवस्था गरेको छ । सोही ऐनको दफा ८४(२) (घ) बमोजिम वेरुजू फछ्र्यौट गर्ने, गराउने काम कर्तव्य प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको हुने व्यवस्था छ । कार्यालयले गत वर्षको बेरुजू फछ्र्यौट गरेको देखिएन । गत वर्षको बेरुजू स्थिति निम्नानुसार देखिएको छ :

(रु.हजारमा)

गत वर्षको बेरुजू रकम (A)	यो वर्ष फछ्र्यौट (B)	बाँकी (C= A-B)
१२४१३३	०	१२४१३३

५५. **अद्यावधिक बेरुजू स्थिति :** पालिकाको आर्थिक वर्ष २०७४।७५ सम्मको फछ्र्यौट गर्न बाँकी बेरुजू स्थिति देहाय अनुसार रहेको छ :

(रु.हजारमा)

गत वर्षसम्मको फछ्र्यौट गर्न बाँकी (C)	यो वर्षको सं प.बाट कायम बेरुजू(D)	यो वर्षको कायम बेरुजू(E)	बाँकी (F=C+D+E)
१२४१३३	०	**२६०४७**	१५०१८०

अनुसूची– १

चैनपुर नगरपालिकाको बेरुजू बर्गीकरण (विनियोजन, राजस्व, धरौटी र अन्य कारोबार)

२०७४।७५

(रु.हजारमा)

सि.नं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	प्रारम्भिक बेरुजू			प्रतिक्रियाबाट फछ्र्योट			बाँकी बेरुजू			वाँकी बेरुजू								
			दफा संख्या		रकम	दफा संख्या		रकम	दफा संख्या		रकम	अशुल गर्नुपर्ने	नियमित गर्नुपर्ने					पेश्की		
			सैदान्तिक	लगती		सैदान्तिक	लगती		सैदान्तिक	लगती			अनियमित भएको	प्रमाण कागजात पेश नभएको	राजश्व लगत जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा	कर्मचारी	अन्य	जम्मा
१.	संखुवासभा	चैनपुर नगरपालिका	३२	२७	२६०४७	०	०	०	३२	२७	२६०४७	१३८४	६५१२	१८९९	०	०	९७७५	११५	१६१३७	१६२५२
२.																				
३.																				

अनुसूची- २

स्थानीय तह सञ्चित कोष विवरण

२०७४।७५

(रु.हजारमा)

क. सं.	स्थानीय तह	जिल्ला	आय				जम्मा आय	व्यय				मौज्दात
			गत वर्षको जिम्मेवारी	समानीकरण अनुदान	सशर्त तथा अन्य बजेट अनुदान	अन्य आय		चालु खर्च	पूँजीगत खर्च	अन्य खर्च	जम्मा खर्च	
			१	२	३	४	५ (२+३+४)	६	७	८	९ (६+७+८)	१० (१+५-९)
१.	चैनपुर नगरपालिका	संखुवासभा	९७७९	१९८६५१	१९९५१०	६६२३	४०४७८४	२४९३३३	११४३४२	२३८७	३६६०६२	४८५०१
२.												
३.												